



STORTINGET

Innst. 256 S

(2017–2018)

Innstilling til Stortinget
fra Stortingets presidentskap

Dokument 8:80 S (2017-2018)

Innstilling fra Stortingets presidentskap om Representantforslag fra stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes om utredning av Nobels formål med fredsprisen og av Stortingets rolle ved valg av medlemmer til komiteen

Til Stortinget

Bakgrunn

Stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes fremmet 30. november 2017 følgende forslag:

«Stortinget ber Presidentskapet gjennomføre en utredning av Alfred Nobels formål med fredsprisen, og om det er naturlig for Stortinget å fortsette som valgkomité for en privat svensk stiftelse. I utredningen skal det også vurderes om fordelingen av plassene i Nobelkomiteen til de politiske partiene ut fra mandattall tjener prisen formål eller bør opphøre.»

Presidentskapets merknader

Presidentskapet viser til at det i forbindelse med valg av medlemmer til Nobelkomiteen høsten 2017 ble fattet følgende vedtak i Stortinget 5. desember:

1. Stortingsrepresentanter eller vararepresentanter kan ikke velges til medlemmer av Nobelkomiteen.
2. Stortinget ber presidentskapet utrede om det er andre forhold som det bør tas hensyn til i vurderingen av hvem som ikke kan velges til medlemmer av Nobelkomiteen, herunder hvilke avgrensninger som bør gjøres knyttet til lederverv i internasjonale organisasjoner. Utredningen bør foreligge i løpet av 2018.»

Det vises videre til at Stortinget 27. februar 2018, i samsvar med forslag i Dokument 8:70 S (2017–2018), jf. Innst. 118 S (2017–2018), fattet følgende vedtak:

«Stortinget ber Stortingets presidentskap, i samarbeid med valgkomiteens arbeidsutvalg, sette ned et utvalg for å vurdere prosessen og valgbarheten til medlemmer i de komiteer, utvalg og nemnder som Stortinget oppnevner».

Et slikt utvalg ble oppnevnt av presidentskapet 12. april 2018, og det har medlemmer fra alle partigrupper. Mandatet for utvalget lyder:

«Utvalget skal gjennomgå og vurdere prosessene for valg til de eksterne komiteer, utvalg og nemnder som Stortinget oppnevner. Mandatet omfatter også eksterne verv og stillinger som Stortinget besetter.

Utvalget skal vurdere om det er grunn til å stille nærmere kvalifikasjonskrav til de som oppnevnes, og om enkelte roller eller posisjoner bør utelukke noen kandidater fra å bli valgt til noen av de aktuelle komiteer, utvalg, nemnder, verv eller stillinger.

Utvalget skal fremme forslag til endringer i prosessene og/eller kvalifikasjonskrav der det finner grunn til det, og utarbeide eventuelle forslag til endringer i Stortingets forretningsorden eller andre relevante regelverk i tråd med dette.

Når det gjelder valg av medlemmer til Nobelkomiteen, legges det til grunn at representanter og vararepresentanter til Stortinget ikke skal kunne velges, jf. Stortingets vedtak 5. desember 2017. Det skal vurderes om det er andre forhold som det bør tas hensyn til i vurderingen av hvem som ikke kan velges til medlemmer av Nobelkomiteen, herunder hvilke avgrensninger som bør gjøres knyttet til lederverv i internasjonale organisasjoner.

Utvalget skal levere sin rapport med anbefalinger til presidentskapet innen 15. juni 2018.»

Presidentskapet mener dette utvalgets mandat i praksis dekker representantforslagets siste del om en vurdering av fordelingen av plassene i Nobelkomiteen med utgangspunkt i de politiske partienes mandattall.

Presidentskapet støtter ikke forslaget om at det skal gjennomføres en utredning om Alfred Nobels formål med fredsprisen, og om det er naturlig for Stortinget å fortsette å oppnevne medlemmer til Nobelkomiteen. Etter presidentskapets mening er det vanskelig å se at det å få utredet Nobels formål med fredsprisen er en oppgave som naturlig følger av at Stortinget oppnevner medlemmene til komiteen. Nobels formål med fredsprisen hører med i Nobelkomiteens vurderinger, og Stortinget har ingen rolle når det gjelder å vurdere dette eller å vurdere grunnlaget for fredsprisen.

Å velge medlemmer til ulike eksterne organer har lenge vært en oppgave for Stortinget. En valgkomité ble opprettet allerede på det første storting i 1815. Det har variert gjennom tiden hvilke eksterne organer Stortinget har oppnevnt medlemmer til. Felles for de organer som Stortinget oppnevner flere medlemmer til, kan sies å være at de har et samfunnsoppdrag som gjør det ønskelig at de gjenspeiler en bredde i det norske samfunnet. I flere tilfeller har man da ansett det som naturlig at det er Stortinget, som et representativt folkevalgt organ,

som har oppgaven med å påse at en slik bredde gjenspeiles i sammensetningen av de aktuelle organene.

Nobelkomiteen er spesiell i den forstand at oppgaven har utgangspunkt i Alfred Nobels testamente og ikke i et forutgående vedtak fattet i Stortinget. Det er ingen tvil om at Nobel selv ønsket denne løsningen, og Stortinget har i alle år siden ivaretatt oppgaven i tråd med Nobels ønske. Utvalget som er satt ned, vil se nærmere på den interne prosessen som ligger til grunn for Stortingets valg av medlemmer til bl.a. Nobelkomiteen. Ut over dette finner presidentskapet ikke grunn til å iverksette en utredning av den rollen Stortinget har som valgorgan for medlemmene i Nobelkomiteen.

Presidentskapets tilråding

Presidentskapet viser til representantforslaget og råår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:80 S (2017–2018) – Representantforslag fra stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes om utredning av Nobels formål med fredsprisen og av Stortingets rolle ved valg av medlemmer til komiteen – vedtas ikke.

Oslo, i Stortingets presidentskap, den 3. mai 2018

Tone Wilhelmsen Trøen

Eva Kristin Hansen

Morten Wold

Magne Rommetveit

Nils T. Bjørke

Abid Q. Raja